

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O nemškem glavnem agitatorji g. Kaltenegger-ji.

V zadnjih dneh nam od strani oficijozov tako radi govore o „slogi“, „spravi“ „edinstvi“, „zmernosti“, dalje o opuščenju strankarstva itd. Pa kako bomo vneti mi za slogo in spravo, če vidimo in slišimo kako drugi zoper naš narodni program rujejo, taki drugi, ki so tujci v naši deželi, pa nas vladati hoté in nam svojo politiko silijo?

Le naj slavni višji vladni krogi to le preudarijo: V „Deutsche Ztg.“ čitamo mi v listu od zadnjega vtorka t. j. predvčeranjem: „Oficijozno se denes trdi, da se je minister Taaffe izrekel v tem smisli, da od uradnikov pričakuje brezpogojne nevtralitete. Minister je naglasil potrebo take nevtralitete sosebnno za okraje z mešano narodnostjo. Dalje želi minister, da bi samostalni uradniki nobenih kandidatur ne sprejeli.“

Gospod e. k. finančni prokurator in dvorni svetovalec vit. Kaltenegger, ob enem kranjski deželni glavar — o katerem pa hočemo tu le kot javnem političnem človeku govoriti, a ne kot uradniku, kar se nam zdi potrebno povedati njegovemu prijatelju državnemu pravdniku — stoji prej ko slej še na čelu nemčurskega volilnega odbora. Na binkoštno nedeljo so se pri njem v deželni hiši zbrali glave konstitucionalnega društva: dr. Schrey, dr. Suppan, dr. Schaffer, Deschman itd. Vprašati vendar moramo, ali se ujema z objektivnostjo, katero zahteva vlada od svojih uradnikov, da sklicuje e. k. uradnik take konventikle, ki politične sklepe kujejo, kako bi ogromno večino naroda v deželi

pri volitvah potisnili v manjšino in po zanikanju in zatiranju slovenske narodnosti spravo v deželi zabranili? Tudi proti temu moramo protestovati, da se deželna hiša, v kateri deželni glavar, ki bi moral nad strankami stati, brezplačno stanuje, zlorabi za tajne shode najstrastnejših protivnikov našega naroda, kateri gotovo nosi 95% deželnih bremen!

Ma vemo, da je dalje g. Kaltenegger tudi za denes večer (sredo ko to pišemo), zopet sklical v kazino političen shod, kjer bodo zlasti g. Hotschewarja iz Krškega pestili, da bi še denarja dal in tako umazano zmagal za nemčurstvo, kakor je vzadnjič dokazal v deželnem zboru Navratil z drugimi.

Mi pa tudi mislimo, da je to politično rovanje tega Kalteneggerja, tega tujca, v deželo našo v javno službo nameščenega, taka impertinenca, da nas Slovencev domačinov k spravi nikakor ne vabi. In če je kaj resnice na tem, kar „Deutsche Ztg.“ piše o uradniški nevtraliteti in Taaffeji, kaj se mora zgoditi?

Oficijozus v uradni „Laib. Ztg.“ o volitvah.

V svojem predzadnjem listu smo omenili sobotnega članka v uradni „Laibacher Ztg.“ izišlega pod naslovom „die bevorstehenden reichsrathswahlen“. Ker je ta članek tudi v protivnem taboru veliko senzacijo vzbudil — evo denes posnetka iz njega in nekoliko opomb, zlasti opombo k čudnemu koncu, kateri je ravno tako malo nas zadovoljil, kakor naše nemškutarje; gotovo izreden slučaj.

Članek pravi, da hoče oni duh označiti, ki naj volilce vodi pri volitvi poslancev: „Nehoté se nam pri tem vprašanju usiljuje dobro

dejni spomin na udanost izraževajočo se ob prazniku kateri je naša lepa velika skupna domovina minolega meseca tako vzvišeno složno praznovala. Bili so to taki slavnostni dnevi, kateri so napolnjevali srce vsacega pravega domoljuba s tem večjo radostjo, ker nam je obžalovanja vredni uže več let vladajoči narodnostni prepričanje v mnogih provincijah Avstrijske tako jednodušnost le redkokedaj pokazal.“

„Narodnostni prepričani! Bodite nam Slovanom gledé naših jezikovih terjatev pravični in dajte nam naš jezik v naše urade in naše šole, nehajte nam povsod siliti le tujščino — pa bodo „narodnostni prepričani“ hitro zginili, drugače pa bodo vedno hujski.“

Dalje piše oficijozus: „Želja po trajnem sadu te lepe setve je tedaj opravičena, in preverjeni (res?) smo, da se bode pri zdajšnjih volitvah v državni zbor razlegala ne samo po naši ožji domovini, ampak jednako silno po vsej državi, ter se bode — v nje blagost povsodi obistinila.“

„Navdihneni te želje, mislimo, da tedaj volilcem ne moremo boljšega sveta dati, nego: naj imajo oni pred volitvami lepo sliko pred očmi, katero vidijo domoljubi v Avstriji zjedinjenej po vseh narodih in prizadevanjih, spominjajo se naj s polnim prepričanjem zlatega reka našega vzvišenega vladarja, da se more prava blagost države doseči samo z „združenimi močmi“.

Dobro. Ali začnete z dejanji, gospoda, besede so le besede in ne verujemo jim. „Zjedinenje vseh narodov“ in pa z „združenimi močmi“ bo le tačas, kadar bode v praksi enaka pravica za vse, kadar bode konec germaniziranja po naših šolah in uradih. Nehajte torej s samo frazo!

Listek.

Novo mesto leta 1848.

(Črtica, spisal Orlov.)

I.

Kako krasen pogled, kadar se po dolgem slabem vremenu nebo zjasni! Srebrna jutranja zora tako krasno presvita in rujno solnce zopet razsvetljava tužno zemljo. Kapljice na rožicah se blišče, ptiči pevci ti zopet razširjajo mlado srce, zemlja pokrepčana zopet poganja, ti pa občuduješ krasno naravo. In tudi ti prijatelj postal si veselejši, nego si bil. Pustoba se ne bere več na tvojem licu, lica izražujejo nekako notranjo zadovoljnost, nekako dušno veselje!

Ali nij bilo tako nekako tudi 1848. leta? Ali nij takrat prisijala jutranja zarja Slovanom v Avstriji, sosebnno nam Slovencem? Mati Slovenija je takrat očitno stopila na po-

litični oder; nje sinovi potegovali so se z največjim navdušenjem za svoje pravice, upajoč, da je zdaj čas oglasiti se.

Tudi naša mesta, ki so doslej le bolj politično spanje spala, jela so se gibati. Vsi so bili navdušeni za svojo domovino in svoj jezik, krepko so prijeli za orožje, hiteli so pod sveto zastavo Jelačičevo ter borili se za Avstrijo in za svojega cesarja. Svoje misli so izraževali očitno po listih, koje je l. 1848 ustanovilo. Se ve da se je marsikateri list posluževal nemščine in tako navduševal svoje rojake. A takrat so bile tudi take razmere; na slovenščino se je prejšnje čase premalo oziralo po šolah, nij tedaj čuda, da nijso bili vsi dobro izurjeni v svojem materinem jeziku.

Tudi naše Novo mesto je takrat pokazalo, da nij zadnje mej mesti na Slovenskem. Tudi tu so takrat izdajali izvrstni list „Sloveniensi Blatt“, ki je krepko zastopal naše interese.

Kako se je takrat Novo mesto vrlo obnašalo, kakšne so bile takrat razmere v mestu, naj tu na kratkem priobčim, dobro vedoč, da je to zelo važno za vso Dolenjsko in nij bilo do zdaj še v nobenem slovenskem listu priobčeno.

10. maja 1848 razposlali so novomeški rodoljubi vabilo na list, kojega nameravajo izdajati pod imenom „Sloveniensi Blatt“. Kako lepo piše na prvej strani tega vabila gospod dr. Rozina: „Vertraue deinen kindern, Slovenien, vertraue deinem kaiser! und du wirst in deiner morgenschöne eine frisch aufblühende blume in dem edlen kranze erglänzen, der Oesterreichs verschiedene aber brüderlich vereinte nationen unter dem milden scepter unsers erhabenen constitutionellen kaisers zu einem grossen schönen ganzen verbindet. Slovenien hoch!!!“ —

Nij mi treba kaj več besedij iz tega lista navesti, uže te besede nam pričajo v kakšnem

„Opuščevanje vseh z dozdanjim ustavnim razvijanjem Avstrije ne strinjajočih se političnih strankarskih prizadevanj in brezpogojno opuščenje vseh utopij (katerih na pr.?) ne združujočih se z ustavo na jedni strani — na drugi strani pak nekrateno priznanje vsake dosegljive, z državno mislijo združljive narodne ravnopravnosti in pred vsem vsa mogoča složnost, ki se rada podreduje skupnej blagosti v materijalnih državnih in deželnih interesih, — to naj bode gaslo, ki bode vodilo pri zdanjih volitvah volilce in kandidate. (Zopet fraze in fraze. Ur.) Financijalno okrepitve države, to je polje, na katerem se morejo srečavati zastopniki najrazličnejših si političnih nazorov in — ne da bi grešili zoper svoja načela — kjer se mogó v razumljenem interesu cele države zjediniti na skupno delovanje. (Morejo se uže, ali žalibog, nečete jih. Ur.) To tembolj, ker bode novi državni zbor itak moral bolj obračati svoje delovanje na pametno rešenje mnogih naloženih si vprašanj notranje materijalne državne blagosti, nego na neplodovita (?) razpravljanja splošnih političnih teorij in državopravnih vprašanj (aha!). Naloga volilcev je tedaj, da bodo pri volilnih dogovorih in shodih, ki se bodo v kratkem vršili po vseh večjih krajéh naše ožje domovine, osobno vprašanje razpravljali objektivno — v vednej zvezi s kandidati, in s tem uspešno rešili, da óni jezik, katerega kandidat bolj ljubi, (sprachliche vorliebe) ne bode niti odločeval niti izključeval. Potem se bode najprej posrečilo voljenim, z zaupanjem njihovih volilcev počestvenim zastopnikom poravnati žalibog da tudi v naši deželi v mnogih vprašanjih vladajoča protivja in jih sprijazniti — to je naša najiskrenejša želja.“

Oficijozus v „Laib. Ztg.“ morda misli, da je s tem Bog vé kaj modrega povedal, rekoč, da „naj jezik ne odločuje“, ali mi narodnjaki in naši protivniki nemškutarji smo složni v sodbi, da je nekaj — neumnega rekel nekako tako kakor izrek pravi: „opéri mi kožuh ali ne zmoči ga!“ Kaj pa Slovane loči od Nemcev, kaj Slovence od nemškutarjev, če ne jezik? Dežman in stari Hotschewar glasujeta za nemštvo, Vošnjak in Zarnik glasujeta za slovenstvo, kako potlej hočete, da jezik ne bode izključeval? Če smo za narodne terjatve uže toliko trpeli, toliko žrtvovali, toliko borili se, toliko govo-

duhu je bil ta list pisan in kako navdušeni so bili mu sodelovatelji. Odgovorni urednik mu je bil neki uradnik imenom France Polák. Ta list je imel izvrstne članke, pečal se je mnogo z domačimi razmerami, donášal je tehtne in jedernate članke o Slovanih sploh, a včasih je bralce tudi z filozofičnimi razpravami razveselil. Važen je pa za nas tudi zagadatelj, ker se je zelo brigal za razmere našega mesteca in tako vse važne stvari popisal, ki so se tukaj vršile. Po njem se seosebno seznanimo z nekdanjimi Novomeščani, katerih nekateri so uže pomrli, a nekateri še živé. Kar se političnega dela tega časnika, ki je izhajal po enkrat na teden, tiče, hočemo na družem kraji govoriti; tu naj le bolj govorimo o domačih stvaréh, da bodo seosebno Novomeščanje svoje vrle za narod navdušene prednike spoznali ter jih tudi v dejanji posnemali.

Kakor so leta 1848. po družih krajih mile nam Slovenije ustanavljali narodne garde ali narodno vojsko, so tudi v Novem mestu

rili in pisali — vendar naj zdaj slavna gospoda oficijozna ne mislijo, da nas bodo s kako prazno lepo besedo izpreobrnil! Nijmo več otroci!

Volitve v državni zbor.

Slišali smo iz prav gotovega vira, da so tukajšnji nemškutarji dozdej popolnem poparjeni in uže pripravljeni, da bodo izgubili tri poslanske sedeže, namreč gorenjska in dolenska mesta ter Dežmanov trebanjsko-kočevski kmetski okraj. Za veliko posestvo in za Ljubljano pa baje še nekaj upajo, — bomo videli. Tudi kandidatov nómajo. Za mesta gorenjska in notranjska pravijo, da se ponuja spet dr. Deu, „ta záspani“ Cicero iz Postojne, ali ker ne bo več mogoč kak pritisk uradniški, nij nobenega upanja zanj. Dežman si na Dolenjskem ne upa prav več kandidirati, a silijo ga njegovi vendar. Možanec renegat je tudi močno disgustiran, ko vidi, da toliki njegovi trudi za pogubo slovenstva na vse zadnje nič ne hasnejo, ko bere in vidi, da se od njega izdana in prodana slovenska stvar, enkrat vržena, zopet dvakrat vzdigne okrepcana in nikdar premagana! Ta „apostat“ hoče potlej, če na Dolenjskem propade, pri kranjskih velicih posestnikih prosjačiti za mandat, da bi še dalje grdil svoj in naš slovenski rod. Ali upati je, da so se uže tudi ti naveličali. — Za dolenska mesta pa si na vso silo prizadevajo pregovoriti krškega g. Hotschewarja, da bi še enkrat kandidiral. Znano je, da ima on denar in kako zna voljen biti, to sta v zadnjem deželnem zboru dokazala dr. Vošnjak in Navratil. Mogoče je, da se bode stari mož dal od g. Kaltenegeja in Schreyja premotiti, da bode ono svojo stvar še v verifikacijsko debato državnega zbora nesel. Ne verujemo pa, da bi kupljene volitve prihodnji državni zbor potrjeval. — Drevi (sredo) imajo zavoljo tega nemškutarji shod v kazini. Tu se bode odločilo ali vsaj odločevalo o tu naznačenih vprašanjih.

Na Dunaji se je osnoval konservativni centralni volilni odbor za vso Avstrijo pod predsedništvom našega dozdanjega in prihodnjega gorenjskega poslanca grofa Hohenwarta. Ta odbor na Dunaji bode imel nálog centralne odbore po posameznih deželah pod-

oživili narodno gardo. Mnogo let prej so uže imeli Novomeščanje meščansko gardo (bürgergarde), ki je zdajci pristopila k narodnej gardi. Tudi dijaki so ustvarili svojo legijo. Tako je štela narodna garda tri kompanije: prva kompanija je bila meščanska uniformirana garda z dobro organizirano godbo; druga kompanija je bila legija dijakov; in tretja je bila sestavljena iz raznih gard. Svojega polkovnika nij začetkom imela, a nadomestoval ga je najstarejši stotnik France Škrem.

Največ priznanja od vseh kompanij si je pridobila legija dijaška. Dijaci, svoje naloge si svesti, opravljali so svojo službo prav zvesto in pridno, ter so se zmirom vadili v orožji. O telesovem so tako izvrstno streljali, kakor moreš le od starih vojakov pričakovati. Pa počitnice so za nekoliko časa razkropile to gardo. V znak častnega priznanja priredili so udje prve in tretje kompanije dijakom 2. julija banket s plesom. K tej veselici so bili vsi dijaci novomeški povabljeni, pa tudi mnogo

pirati v njih delovanji, a jim ne predpisavati načina njih dela. V tem smislu je Hohenwartov centralni volilni odbor tudi v pismenej zvezi z našim ljubljanskim centralnim odborom.

Dotični volilni oklic Hohenwartov donášajo uže včerajšnje „Novice“ s podpisom in dostavkom prvomestnika odbora dr. Bleiweisa. Mi hočemo ta razglas v jutranjšej številki na tem mestu objaviti, za denes nam je vsled uže stavljenih družih rečij prostor preozek.

Zadnje nedeljo so bili vsi c. k. kranjski okrajni glavarji tukaj v Ljubljani in so od deželnega predsednika g. Kalline prejeli skrivna ustna naročila gledé volitev. Kakova so ta naročila, to nam ne more znano biti, ali pokazalo se bode po delovanji skoro, dali hoče biti vlada objektivna ali neče.

Slišali smo da volitve volilnih mož za kmetske občine se bodo začele vršiti po večih okrajnih glavarstvih na Kranjskem 16. junija.

Tudi naših Schreyjev in Kaltenegejev organ „Laib. Tagbl.“, priznано budalasto glasilo kranjskih ustavovercev, se je oglasil za volitve v nekaterih člankih. Na binkoštno soboto je pobožen in prosi celo sv. duha, da bi Kranjce razsvetlil za nemčursko ustavoverstvo! Včeraj pa pada iz pobožnosti v svojo navadno slabost, v neumnost, nevednost in laž, in pod rubriko „zu den reichsratswahlen“ ponatiskuje sledečo „višjo bedarijo“: „Die in Steiermark erscheinenden slovenischen blätter protestiren mit entrüstung gegen die ihrer partei zugemuthete absicht einer theilung Steiermarks oder errichtung eines kronlandes Slovenien und betheuern ihre anhänglichkeit an die monarchie der Habsburger. Auch verlangen sie widerruf von jenen blättern, welche jene nachricht gebracht.“

Kje so tisti „die in Steiermark erscheinenden slovenischen blätter“? Kakó se jim pravi? Na slovenskem Štajerskem izhaja en sam slovensk časnik in ta nij nikoli zoper zjedinjeno Slovenijo protestiral, najmenj pa „mit entrüstung“. Komu je tak žurnalistični „švindal“ na korist?

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. junija.

Volilno gibanje je povsod močno, vendar ima le bolj lokalni značaj.

družih iz vseh omikanih krogov kakor oficirji 4. brambovske kompanije c. kr. pešpolka princ Hohenlohe in oficirji 11. kompanije pešpolka baron Wimpfen. Zabava je trajala do ranega jutra.

C. kr. okrožni glavar napil je pri tej priložnosti cesarju, sledile so potem napitnice nadvojvodi Janezu, Radeckemu, Jelačiču, pa tudi vrlim novomeškimi dijakom.

Pri tej točki pride nam nehoté na misel osoda naših dijakov. Nekdaj so jih spoštovali, čistili in tudi ceniti vedeli, celo napivale so visoke osebe bodočej podpori domovine. Takrat so bili prosti, zahajali so brez skrbi v poštene družbe, ter so si še z večjem veseljem likali um za svojo domovino. A dandenes? Da bi se kaka vikša osoba spominjala dijakov, tega še ne mislimo, saj so do sedaj zmirom pokazali, da so narodni. In to menda nekatere peče, ker dobro vedó, da bo dobila odpadniška stranka zmirom menj privržencev, dokler bo sama od sebe razpala. A čudno se nam do-

Dalmacija je imela dozdaj samo tri prave slavjanske zastopnike v državnem zboru dr. Klaiča, dr. Montija in Pavlinoviča. Drugi, Fluk, Antonijetti in Vojnovič so bili bolj vladni, Begna in Bajamonti pa italijanissima, in iz sovraštva do Slovanov ustavoverca. Kakor zdaj iz člankov „Narodnega lista“ posnemljemo, hoté Dalmatinci prve tri zopet voliti, druge pa z odlično narodnejšimi zameniti.

Vnanje države.

Iz **Soluna** se preko Aten poroča v „Pr.“, da je bil v mestu Novem pazaru boj mej regularnimi turškimi vojaki in pa mej baši-bozuki. — Arnavti se še zmirom posvetujejo, kako se bodo ustavljali avstrijske vojski, ko bode prišla novopazarsko ozemlje zasest.

Ruske vladne novine prinašajo ukaz carjev, da se vzame novo posojilo za pokritje stroškov zadnje vojske, namreč 300 milijonov rubljev, po kurzu 92 1/2 rubljev. Subskripcija na to „tretjo vzhodnje posojilo“ bode 5. 6. in 7. junija.

V **francoske** zbornici so 3. junija zavržli s 372 glasi proti 33 volitev komunarda in radikalca Blanqui-ja kot neveljavno. To je velika zaupnica vladi. — Pri tej priliki je znani bonapartovski ščubar Cassagnac zopet škandal delal, ker je pravosodni minister nekoliko besedij o Napoleonu rekel. Cassagnac je dobil ukor od predsednika.

Nemški cesar Vilhelm je spet v svojej sobi izpodtaknil se in padel na golénsko kost, kjer mu je nekoliko zateklo, a nevarno menda nij. Sicer pa je mož, kakor znano, silno star, in precej bi mu bilo dovolj.

Dopisi.

Iz celjskega Brega 2. junija. [Izviren dopis.] Volilno gibanje se je tudi pri nas začelo, če prav nij tako živahno, kakor pri prvih volitvah za državni zbor. Naši mestni „Fortschrittlerji“, katerim je na čelu mladi Rakuš, pri poslednjih mestnih volitvah hud agitator proti Nekermanu, so se v kazini zbrali in ustanovili volilni odbor. Prvo delo odboru je bilo, da je izrekel svojo popolno zaupanje dr. Foreggerju in ga spet postavil za kandidata v mestni skupini. Mej uli tega odbora smo na svoje začudenje brali imé c. kr. svetovalca okrožne sodnije Pesariča in čuditi smo se res morali, ker je ta mož še pred malo dnevi se ponujal bil Slovencem za kandidata in enkrat uže bil naš kandidat za deželni zbor v celjskem mestu, zdaj pa naenkrat stopil na skrajno levico ustavovercev. Mar je, ker je pri nas propal, se nadejal, da ga bodo Celjani pobrali in se bo tako splezal na toliko zaželeni sedež v državnem zboru?

zdeva, da je dijakom prepovedano obiskavati narodne zavode. S tem se menda vendar ne bo zatrl narodni duh, ki veje po slovenskih gimnazijah. Toliko le per parenthesin!

Kako je pa še bolj pokazalo Novo mesto svoj narodni značaj? O tem nas najbolj poudči 3. številka tu izhajajočega tednika. V omenjenej številki beremo sledeče. Jedna lastavica še ne prinese spomladi. Glas jednega nij glas narodov. Kakor slišimo, ne smejo dijaki v Ljubljani celo ne omeniti o kakej slovenske igri ali pesni. V Novem mestu pa so uže meseca januarja diletantje igrali igro „Matijček se ženi“. Celó Nemci so sodelovali; akopram je to za njih prav težavno in utrudljivo bilo, vendar so nam prostovoljno svojo pomoč ponudili. Hiša je bila vsa polna, celo taki so bili prišli poslušati, ki nijso veščji našega jezika. Ploskanje je bilo obéno; a najbolj se je odlikoval g. K. (menda Kraus), ki je razne pesni, ki se nahajajo v tej igri uglasbil. Igra se je zdaj še enkrat ponavljala.

Sicer pa to najnovejšo akvizicijo ustavovercem radi prepuščamo, posebno še čestitamo kazini, da si je izbrala tako dobrega gospodarja za svojega predsednika.

S Primorskega 2. junija. [Izv. dop.] Ako se opazuje, kako se razvija volitveno gibanje za prihodnji državni zbor, sprevidi se, da Nemci in nemškutarji se veliko več brigajo za prihodnje volitve kot mi Slovenci. Izvemši pač štajerskih Slovencev, kateri so uže proglasili svoje kandidate, na katere sme Slovenija ponosna biti, ako bodejo izvoljeni. Pa saj bodo, ker nij bilo mogoče, da bi se bili boljši kandidatje postavili za štajerske Slovence, kakor so omenjeni trije. Komu nij znano uže dolgo delovanje na političnem polju, g. dr. Vošnjaka in Hermana. Saj sta vselej in tudi v zadnjih šestih letih kot možá pokazala se, kadar je treba bilo, da sta neustrašljiva boritelja in zagovornika pravic slovenskega naroda. Odveč bilo bi dalje popisavati zasluge omenjenih dveh gospodov, ker so vsakemu zavestnemu Slovencu predobro znane. In Slovenec naj ne bode nehvaležen vrlim možem. Da bode tudi g. baron Gödel vreden tovariš omenjenih gospodov, vam moremo mi primorski Slovenci porok biti, ker uže dolgo let poznamo g. barona Gödla in vemo, da je imel zmirom za slovenski narod največje simpatije. Da bode g. baron Gödel veliko koristil slovenske stranki in tudi svojim volilcem, je gotovo, ker bode lahko vplival pri višjih krogih, kjer žalibog naše razmere še premalo poznajo.

Nekateri isterski Slovani ne mislijo več voliti dozdanjega poslanca Vitezića. Kaj je temu uzrok mi nij znano. Da bode v tistem volilnem okraju zmagal narodnjak, o tem smo gotovi. (Mi rečemo: dr. Vitezić se je pošteno obnašal, pridno govoril za Istro, in nij prav, če ga zopet ne volite. Slovenci in Slovani nemamo toliko mož, ki so se v hudih časih uže izkazali, da bi jih proč metali kakor ožete citrone. Ur.)

Tudi Lahi mislijo namesto Polesinija kandidirati nekega mameluka de Franceschi, kateri se je pred par leti odpovedal poslanstvu v državnem zboru, na katero mesto je bil izvoljen potem italijanissimo in irredentar dr. Stradi. Da bode slovanska narodna stranka in društvo „Edinost“ skrbelo, da pride pošten Avstrijanec, in če bode mogoče Slovan na óno mesto, je skoraj gotovo. Odbor društva „Edinost“

Recenzijo smo poslali necemu znancu v Ljubljano, a ta je nij priobčil, ker so uradniki sodelovali.

Dandenes se ve da ne boš videl uradnikov na slovenskem odru; nekaj je se ve da soboj prinesel duh časa, a nekaj pa tudi — strahopetnost. To vse kaže, kako lepo se je začelo vse gibati in zavedati. Slovenska beseda je bila povsod prva; v delu za narod bili so vsi prebivalci složni, da celo uradniki bili so najbolj navdušeni za slovensko reč.

Nedaj dnij pozneje bila je zopet slovenska beseda v tukajšnji kazini (čitalnice še takrat nij bilo v Novem mestu; tudi kazina nij bila nemčursko gnezdo, ampak društvo, kojega edini namen je bila zabava, a ne kakor dandenes, trositi in razširjevati nemško sovraštvo proti lastnemu slovanskemu narodu) v prid narodnej gardi. Beseda je bila še dobro obiskana. Gospóda je došla mnogobrojno k slovesnosti, le uniformirana meščanska garda nij bila zastopana. „Če pomislimo,

bode imel jutri posvetovanje, kako se bode agitacija vodila, da zmagamo v Istri in v tržaškej okolici, kjer bode, to se ve zopet Naber goj naš poslanec. Nekateri menijo, da se je bati za tržaško okolico, ker volimo skupaj z mestom, in ker bodejo volitve na določeni dan, to je 4. julija, ko bode ravno največje delo na polju, to je žetva in košnja. Pri takej priložnosti je mogoče, da bode kmetska okolična udeležba pičila, a mestna večja. Mesto ima sicer v tem volilnem razredu 1290 volilcev, okolica pa 2248. Torej ako okoliški volilci hočejo storiti svojo sveto domovinsko dolžnost, to je, da pridejo vsi k volitvi, nij se nam Slovencem bati, da bi Italijani nad nami zmagali. Le ako ne pridejo. Zato pa naj se od Adrije do deroče Drave razlega: pazimo in delajmo! Slovenci bodimo, ne udajmo se!

Iz Logatca 3. junija. [Izviren dop.] Osupljiva novica se razlega po naši vasi: včeraj večer, to je družega t. m. so fantje iz Gorenjevasi prišli semkaj v Cerkovskovas, in so fante s hinavsko zvijačo izvabili z besedami „pojdite z nami v Gorenjovas saj smo prijatelji, in se bodemo kakor prijatelji skupaj veselili.“ Na to je šlo osem fantov iz Cerkovske vasi v Gorenjovas, kakor so bili povabljeni, veseliti se. A kakovšna veselica je to bila, kaže sledeče. Prav kakor izurjeni hudodelniki so vabljevci to veselico pokazali, ker so tamkaj teh osem fantov s kolmi napadli, te fante, kateri za kakšno zabavljanje ali prepir nikoli nijso bili in so tudi v tej priliki kakor mirni povabljevci tjakaj prišli.

V tistem času, ko je jeden od teh osem fantov jedno pozdravljenico z kolom po roki dobil, so se vsi drugi odstranili ker nijso hoteli prepira; le Janez Zalaznik iz Cerkovske vasi, posestnika sin in podčastnik ljubljanskega polka služeči deveto leto, nij bežal. On se je prej zmirom, kakor pravi junak in slovenski vojak obnašal, on, ki je pri okupaciji Bosne in Hercegovine srebrno svetinjo II. razreda in pohvalo njih veličanstva cesarja dobil. Kakor vsak potrjuje se je Janez Zalaznik doma vselej kot fant spodobno in vse časti vreden obnašal.

Na njega so torej brez uzroka posebno mahali. Pobili so ga s kolmi do tal, in pohodili so ga po prsih. Morali so drugi reveža potem domov pripeljati, in je domá v štirih urah, v vsem času nobene besede izpregovorivši, umrl.

da smo, kolikor nam je bilo le mogoče, skrbeli, da ima ta beseda naroden značaj, na dalje, da so gospodje diletantje prišli iz daljnih krajev, da se prav v narodnem smislu razveseljujemo in se v naših srcih zopet zbudi narodni čut, — se nam jako čudno dozdeva, da nij bila meščanska garda navzočna. Upamo, da jih nij odvrčevala kaka mlačnost proti narodu, ampak so bili zavirani priti.“ Tako piše novomeški „Sloveniens Blatt“ o tej slovesnosti, ki se je vršila 19. julija. Pri tej slovesnosti se je deklamoval Vodnikov „Vršac“, a pevci so posebno izvrstno peli Preširnovo „Mornar“ in Strzelovo „Popotnik“. A najbolj je poslušalce ganila pesen „Slovenca dom“. Melodična v slavnoznanem slovanskem molu uglasbena pesen spominjala jih je na tisoč let trajajočo sužnost Slovanov. Slovan se je v teh osodepolnih trenutkih s petjem tolažil. Besede omenjene pesni pa so pričale rešitev in vstajenje našega naroda.

Prišel je bil štiri in dvajset ur prej iz Hercegovine z vozom, kjer je bil kot voznik, od svojega očeta poslan; prihranil je bil zvesto svoj zaslužek, in lepo obrejeno živino je nazaj pripeljal, kar spričuje, da je v Hercegovini, kakor splošno tukaj lepo obnašal se.

Tembolj nas je vse zapeklo, da je neki gospod, ko mu je sestra umrlega prišla smrt bratovo naznanit, namesto v takej žalosti tolažiti jo, rekel: „prav je, da so lumpa ubili, zakaj cele noči pijančeva in okrog lazi!“ To je surovo, pravi pri nas vsak, pa naj še gospod to zve.

Domače stvari.

— (Ljubljanskih volilcev zapisnik) leži od 11. junija na magistratu na pregled. Do tega dne more vsak volilno pravico reklamirati, kdor ne bi bil vpisan, za sebe in za druge.

— (Imenovanje.) Gospod Emil Gutman, koncipijent pri finančni prokuraturi ljubljanske, poprej koncipijent pri advokatu Suppantšitschu, je bil te dni imenovan za adjunkta pri finančni prokuraturi ljubljanske.

— (Pevskega zbora čitalničnega izlet v Borovnico in Bistro) prihodnjo nedeljo bode se tudi mnogo nepevcev iz Ljubljane udeležilo. Vsi oni gospodje, ki se želé z g. pevci v nedeljo zjutraj ob 5^{1/2} uri na vozovih skupno odpeljati, oglašé naj se denes in jutri od 7—9 ure zvečer v čitalnični pevskeji sobi pri g. Erbežniku.

— (Ženo ubil) je kmet Janez Ajdišek iz Mokronoškega okraja na potu v Mokronog. Stara je bila uže 61 let.

— (Veliki zbor Vincencijeve družbe) 18. m. m. je bil — kakor v „Dan.“ beremo — dobro obiskovan. Počastil ga je s svojim prihodom tudi g. knezoškof. Pričujoče je nagovoril g. dr. J. Gogala kot predsednik družbe in spregovoril o lepej delavnosti te družbe, izrekši željo, da bi blagodušni dobrotniki tudi dalje še podpirali to delo krščanske ljubezni in da naj bi se tudi število delavnih udov čedalje bolj množilo. Zvedeli so tudi pričujoči, da je konferenca sv. Nikolaja imela preteklo družbeno leto dohodkov 2646 gold. 67 kr., izmed katerega zneska so razni dobrotniki darovali 1727 gold. 69 kr. Porabila pa je ta konferenca preteklo leto v prid ubogim 2300 gold. Tako je n. pr. samo kruha razdelila za 680 gold. 80 kr., moke za 568 gold. 82 kr., kave in sladkorja za 217 gold. 89 kr., mesa za 33 gold. 25 kr., laškega pšena za 17 gold. 55 kr., pri stanovni pomagala s 127 gold. 72 kr. itd. — Potem je g. prošt dr. A. Jarc kot prednik Šent-Jakopskega oddelka Vincencijeve družbe, ki ima v svojej skrbi Šent-Jakopske in Trnovske fare, spregovoril o vsestranskej pridnej delavnosti te konference, ki je po svojej moči lajšala uboštvo po omenjenem najrevnejšem delu ljubljanskega mesta. Tako je razdelila ta konferenca preteklo leto kruha za 687 gold., moke za 351 gold. 37 kr., kave in sladkorja za 185 gold. 10 kr., mesa za 25 gold. 76 kr., mesne juhe bolnikom za 17 gold. 75 kr., pri stanovni je pomagala z 42 gold. 50 kr. — tudi je pomagala s potnino, z zdravili, obleko, knjigami itd. Povedal je tudi g. dr. Gogala, kako lepo napreduje azil ali zavetnica za dečke, katerih je letos v njej 40. Lepo se je tudi namnožil fond za zidanje svojega lastnega poslopja, katerega postaviti si Vincenci-

jeva družba željno prizadeva in od pomoči božje in opiraje se na velikodušno pomoč dobrotnikov tudi pričakuje, da se jej spolne ta želja. — Slednjit je še g. knezoškof s krepkimi in pristrčnimi besedami pohvalil vsestransko delavnost družb sv. Vincencija in omenil skoraj čudežnih uspehov, ki jih je dosegla v Ljubljani v treh letih svojega obstanka. Osrčevaje pričujoče k daljnjej marljivej delavnosti, jim je v ta namen podelil sv. blagoslov, katerega so pričujoči udje in dobrotniki družbe kleče sprejeli.

— (Birna.) Tržaški škof g. Dobrila delil bo s. birmo dne 24. junija v Roču kamor i Humljani dopeljajo svojo deco; 25. v Dolenjeh vasi; 26. na Vranju; 27. v Boljunu; 28. v Sušnjevici, kamor doido deca iz Paza; 29. v Kršanu, kamor doido i oni iz Šumberga; 30. v Čepiču, kamor dopelja deco i iz Kozljaka; dne 1. julija na Brdu; 2. v Gologorici kamor doidejo i oni iz Krbun; 3. v Novakih; 4. v Cerovljah; 5. v Draguču, kamor i oni iz Grimalde i Račic doido; 6. v Buzetu, kamor dopeljajo deco i iz Sovinjaka, Vrha i Sočerge; 8. v Kubedu. Onim iz Movraža je slobodno ali v Buzet ali v Kubed dopeljati na birmo svojo deco.

Razne vesti.

* (Cesarjevič Rudolf) je 3. junija prišel v Lisabon in je bil od portugalskega dvora in prebivalstva prijazno sprejet.

* (5000 gld.) ali 500 funtov šterlingov v zlatu dobi, kakor dunajska policija in druge velikomestne policije razglasujejo, tisti, ki vlovi in sodnji izroči necega Aleksandra Cohena juda, ki je 50 let star, čokat, debelovrat, malo visocih pleč, črnolas in črnobrad. Ta ubegii jud je v Milwaukee v Ameriki velike goljufige naredil in utekel po svetu, da ne vedó kam.

* (Vihar.) Iz Amerike se telegrafira 1. junija da je v Kansasu in Nebraski bil tak velik vihar, da je 40 ljudij ubitih, 100 pa ranjenih bilo, 50 hiš se je podrlo, žetev je poškodovana.

* (Oče in sin.) Trinajstletni sin polkovnika barona F., ki službuje zdaj v Bambergu, prišel je mej hudobne tovarise, in šel z njimi v krčmo. Oče njegov izvó to, gre ga iskat, da bi ga prignal domov, ali ljubeznjivi sinček potegne revolver iz žepa, ter ustrelj trikrat na svojega lastnega očeta. K sreči ga nij nobenkrat zadel, ali oče, razjarjen, potegne sabljo, in rani dečka tako po glavi, da je ta črez dva dni umrl.

Umrli v Ljubljani.

30. maja: Anton Terček, kaznjenev v jetnišnici na gradu, 46 let, vsled mrtuda. — Marija Vehar, mizarskega pomagala hči, 1 leto, v Vegovih ulicah št. 12, vsled treslike. — Simon Chromi, po domače Gabrič, delavec v prisilnej delavnici, 15 let 5 mes., vsled pljučne tuberkuloze. — Liza Merčun, gostaška, 82 let, v deželnej bolnici, vsled raka na jetrah.

31. maja: Miha Remšgar, 8 mes., delavca sin, na tržaškej cesti št. 39, vsled božjasti. — Ivana Šmeid, vdova sladničarja, 60 let, na poljanskej cesti št. 17, na vodenici.

1. junija: Pavel Gobatto, c. kr. major v pokoji, 72 let, Žabjak št. 7, vsled mrtvice na sreci. — Janez Kvas, sin delavca, 1 leto 6 mesecev, v konjušnih ulicah št. 4.

2. junija: Jarnej Klemenčič, kaznjenev na gradu, 36 let, vsled pljučne tuberkuloze. — Ivana Mavec, peka hči, v gradašnih ulicah št. 22, vsled vnetice možjanske kožice.

Tujci.

3. junija:

Pri Slonu: Tasini iz Dunaja. — Höffer iz Celovca. — Nagy iz Zagreba.

Pri Maicu: Giegl, Blau iz Dunaja. — Nosan iz Trsta. — pl. Kaiserfeld iz Gradca. — Wenzel, Wessel iz Dunaja. — Louschin iz Ptuj. — Ortlieb, Mraviag iz Dunaja. — H. česar iz Krškega.

Pri bavarskem dvoru: Schwarz iz Dunaja. — Mikotič iz Trsta. — Mayer iz Gradca. — Fränzl, Kerschawe iz Brna.

Pri avstrijskem cesarju: Kramberger iz Št. Jurja. — Tschinkl iz Bizelja.

Dunajska borza 4. junija.

Šnotni drž. dolg v bankovih . . .	68 gld.	40	kr.
Šnotni drž. dolg v srebru . . .	70	90	"
Zlata renta . . .	79	65	"
1860 drž. posojilo . . .	127	20	"
Akcije narodne banke . . .	838	—	"
Kreditne akcije . . .	269	70	"
London . . .	116	05	"
Srebro . . .	—	—	"
Napol. . .	9	26	"
C. kr. cokini . . .	5	48	"
Državne marke . . .	57	—	"

V kavarni Vencelj Payerja

v Škofjeji Loki (271—1)

se dobiva vsako nedeljo in vsak praznik izvrsten

sladoled (Gefrorenes).

Adolf Eberl,

zaloga oljnatih barv, laka in firneža, (257—4)

v Ljubljani,

na Marijnem trgu, poleg frančiškanskega mostú.

Nj. veličanstvo

kralj danski objavil je fabrikantu gospodu *Ivanu Hoffu* po svojem adjutantu, da ceni on vrednost njegovega sladnega ekstrakta jako visoko. „Opazil sem,“ tako glasi se kraljeva izjava, „z veseljem Hoffovega sladnega izlečka uplivanje na zdravje pri sebi, in prvi več udih moje rodbine.“ (241—3)

Hoffovi

sladni bonboni

Prvi, pravi, slez razpuščajoči Ivan Hoffovi sladni bonboni za prsi so v **plavem papirju**. Mej 30 leti svojega poslovnega obstanka so bili 51krat odličeni.

za prsi.

Zdravstveno poročilo pri boleznih na pljučah in obcej telesnej slabosti.

C. kr. dvorni fabrikant sladnih izdelkov, c. kr. svetovalec in dvorni zakladavec skoraj vseh vladarjev evropskih, gospod *Ivan Hoff*, lastnik zlatega križca s krono za zasluge, vitez visokih pruskih in nemških redov, na *Dunaji, Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.*

Nemce, pošta Orolik.

V svojej visokej starosti, 73 let namreč, sem pri splošnej telesnej slabosti, slabem prebavljanju, gnjusu do jedi in jako hudem kašju, ki me je tri polna leta po zimi moril in slabil na telesu, izkusil tolažljivo uplivanje na zdravje onih sladnih izdelkov, koje ste mi minolega meseca poslali, *sladno ekstraktno pivo, čokolada in bonboni*, ter vas prosim, upošijite mi še 28 sklenic sladnega ekstraktnega piva za zdravje in 5 možnjickov sladnih bonbonov.

Anton Vradisavljevič, župnik v Nemcah.

Dobiva se v Ljubljani pri lekarju *G. Piccoliju*; v Ptuj pri *Vidu Selivšku*.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

(195—258)